

SOLA GOLFKLUBB

Solastranden Golfbane

MASTERPLAN 2021

BESKRIVELSE

SOLA GOLFKLUBB

SVEIN DRANGE OLSNES
Golf Course Architect
Member of the European Institute of
Golf Course Architects- EIGCA

FORORD

Sola Golfklubb har tidligere (i 2007 og 2012) laget **Masterplan** for Hovedbanen på Forus. Etter sammenslåingen med Solastranden Golfklubb, har det vært et ønske å også lage en Masterplan for Solastranden Golfbane.

Solastranden Golfbane er bygget på sandjord ikke så langt fra Nordsjøen og er antakelig den banen i Norge som er nærmest betegnelsen «Links». Banen er godt vedlikeholdt med de begrensede ressurser man har hatt til rådighet, men det er også et ønske at også denne banen, selv om den er svært forskjellig fra Hovedbanen på Forus, skal følge de samme tre grunnfilosofiene som ble vedtatt i 2007:

1. Å utvikle banens tekniske kvalitet til det ypperste som kan frembringes i vårt vanskelige klima innenfor klubbens til enhver tid gjeldende budsjetter.
2. Å heve banens strategiske kvalitet.
3. Å øke "fun to play"- opplevelsen for både lavhandicapere og alle andre kategorier golfere.

På Golf Digest`s liste over verdens golfbaner er 17 av de 20 høyest rankede bygd før 1933. Av de 3 som er bygd etter 1933, er ingen typiske "amerikanske" parkbaner men alle bygd etter samme prinsipper og filosofier som de gamle. Dette er bemerkelsesverdig.

Nedgang i verdensøkonomien for noen år siden førte til endring av golfens struktur. Det er blitt konkurranse om medlemmene, og man innser at klubbens viktigste salgsvare, golfbanen, må utvikles og styrkes. Men samtidig fører dårlig økonomi til at man har fått en enda større dreining mot spillevennlige og kortere naturbaner. Kortere baner gjør at det tar mindre tid å spille en golfrunde, samtidig som lengdereduksjonen sammen med økte urørte naturarealer reduserer antall kvadratmeter å vedlikeholde.

Det bygges svært få baner a la Augusta National i dag på verdensbasis. Et utmerket eksempel på en moderne naturlig golfbane er Castle Stuart nær Inverness i Skottland som åpnet i 2009. Banen har flere ganger avholdt Scottish Open og har fått utrolige tilbakemeldinger både fra profesjonelle og blant "middelgolferne" som har strømmet til i hopetall. En "fun to play"- bane på sitt beste; brede fairways og mange spillevalg både ved utslag fra teestedene og innspill mot greenene, altså det samme som det arbeides kontinuerlig med på Sola Golfklubbs baner gjennom justering av vedlikeholdsrutiner og på lang sikt gjennom de årlige forbedringer og ombygginger.

Sola Golfklubb har to meget gode golfbaner, det bør ingen være i tvil om, men det må hele tiden arbeides mot bedre kvalitet etter de 3 grunnfilosofiene som er nevnt øverst. Visjonen er å stadig foredle produktet, lage en bane som er unik, som fremhever banens og naturens elementer og som gjør at medlemmene trives og gjestespillerne kommer tilbake. Grunnlaget, golfbanen, ligger der, ressurspersonene er der, det er bare spørsmål om å foreta de rette valg og prioriteringer, i noen tilfeller etter innspill fra medlemmer. Det er dette vi mener med begrepet "levende plan".

Stavanger 08.12.2020

INNHold

1. Masterplan som planleggingsredskap.....	4
1.01 Hvorfor Masterplan.....	4
1.02 Planens omfang.....	4
1.03 Levende plan.....	5
1.04 Fra Masterplan til prosjekt.....	5
2. En naturlig og strategisk golfbane.....	5
2.01 En del av landskapet.....	5
2.02 Utenfra og inn.....	5
2.03 Spillestrategi og spilleopplevelse.....	6
3. Masterplandokumentet.....	7
3.01 Hovedplanen.....	7
3.02 Delplanene.....	7
3.03 Drenering.....	7
3.04 Bunkre.....	7
3.05 Greener.....	8
3.06 Teesteder.....	9
3.07 Veier og stier.....	9
3.08 Bekker og dammer.....	9
3.09 Trær og annen vegetasjon.....	10
3.10 Vanningsanlegg.....	10
3.11 Klippemønster.....	10
3.12 Bidragsyttere.....	10

1. Masterplan som planleggingsredskap

1.01 Hvorfor Masterplan

En golfbane blir prosjektert og bygget ifølge arkitektens og grunnleggerne sine visjoner, krav fra bestemmende myndigheter og klubbens økonomi.

Fem år, i gjennomsnitt, etter at en golfbane er åpnet, er ingen igjen av det opprinnelige styret. Det kan bety at der er ingen som kan fortelle medlemmene og sponsorene om hvorfor banen fremstår som den gjør. Som eksempel kan nevnes at hvis noen av fairwayene har dreneringsproblemer, var dette gjerne et bevisst valg utifra tilgjengelige økonomiske midler; teestedene og greenene ble prioritert, mens dreneringen på fairwayene skulle utføres på et senere tidspunkt.

Et annet typisk eksempel er krangelen om trær. Noe ønsker mange trær på golfbanen, mens andre ønsker å felle de fleste. Kanskje bør man gå tilbake til utgangspunktet. Banens strategi og hinderplassering blir ofte prosjektert utifra forutsetningen om at der var ingen trær som berørte golfspillet. Og alle trær har en viss levetid.

Medlemmer og sponsorer diskuterer alltid banens kvalitet og tilstand, og bra er det. De spør gjerne daglig leder, proen, greenkeeper eller styrets formann om hva som skal skje fremover. Og alle gir forskjellige svar utifra sitt ståsted: Daglig leder vil ha en estetisk flott bane med lite rough slik at medlemmene er lykkelige fordi de ikke mister baller. Greenkeeper vil ha store flatbunnede bunkre som er lette å vedlikeholde, mens proen vil ha jevne kortklippede greener.

Det er viktig at banen fremstår som en arkitektonisk enhet; at der er en rød tråd og en helhetstenkning i alt som gjøres. Banearkitekten er den som har den nødvendige kunnskap og erfaring og skal sørge for at alle involverte holder seg innenfor rammene, skjemaet. Verdenskjente baner har ofte blitt ødelagt både når det gjelder estetikk, strategi og spillekvalitet av velmenende komiteer, greenkeepere og styrer fordi de ikke har skjønnet sammenhengen mellom estetisk utforming, teknisk kvalitet og strategisk plassering av banens grunnleggende elementer.

En Masterplan er en visjon, et mål og et arbeidsredskap for klubben til å foreta riktige valg for utvikling og oppgradering av banen. Når alle nøkkelpersoner har tilgang til det samme dokumentet, er det mye lettere å svare medlemmer og sponsorer om fremtidsplaner, og ikke minst; alle gir de samme svarene.

1.02 Planens omfang

Masterplan 2021 tar for seg banens spilleområder med tilhørende rough og urørte naturområder. Elementer og områder som kommer innen kategorien naturlig vedlikehold utføres som vanlig av klubbens greenkeepere og er kun nevnt på planen under Generelt. Drivingrange, klubbhuset og dets uteområder er heller ikke medtatt i denne sammenheng.

1.03 Levende plan

En Masterplan skal være "levende". Det kan til enhver tid dukke opp flere behov og ønsker, samt at noen av de nevnte satsingsområdene og forslagene blir avtalt strøket. Det viktigste er at hovedlinjene blir fulgt slik at banens karakter, kvaliteter og "rød tråd" blir beholdt og utviklet.

Hovedplanen og Delplanene må følges opp og revideres etterhvert som momenter blir utført, strøket eller tilført. Det anbefales en revisjon annet hvert år.

1.04 Fra Masterplan til prosjekt

Greenkeeper og banearkitekt fremmer etter hvert for daglig leder og styret hvilke prosjekter i Masterplanen som foreslås utført på banen utenom det som må oppfattes som naturlig vedlikehold. Små prosjekter blir avgjort på banen ved befaringer og utstikking. Større prosjekter blir detaljprosjektert med tegninger og beskrivelse og noen ganger priset og fremlagt for daglig leder og styret. Store Masterplanprosjekter tas hvert år med i greenkeepers budsjettforslag og klubbens totalbudsjett.

Ting kan forandre seg fort på en golfbane, ofte på grunn av ekstremvær eller oppståtte situasjoner. Greenkeeper og banearkitekt har mandat til å forandre på rekkefølgen eller innholdet av de vedtatte prosjektene. Hvis de synes å gå utover vedtatte budsjetttrammer, varsles daglig leder og styret.

2. En naturlig og strategisk golfbane

2.01 En del av landskapet

En golfbane skal være en del av det landskapet den er plassert i.

Solastranden Golfbane som ligger ved Sola Flyplass, Solastranden, landbruksjord og uberørte lyngområder, er bygget på sandjord som var dyrket til jordbruksformål. Banen betegnes som flat. Eksisterende vegetasjon rundt banen er for det meste plantet som skjerm mot vinden. Banens forsvar og utfordring er vind, noe som er typisk for baner langs kysten uansett om de betegnes som «links» eller ikke.

2.02 Utenfra og inn

For at en golfbane skal oppfattes som en naturlig del av det store landskapsbildet, brukes det i golfarkitekturen uttrykket "å designe utenfra og inn". Med det menes at man skal trekke eksisterende landskapselementer og landskapsformer inn i golfbanen for at den skal få et naturlig preg. Dette vil gjenspeile seg i for eksempel i formingen av

fairwayoverflater, greener og greenområder. Motsatt vil "å designe innenfra og ut" påføre det omkringliggende landskap kunstige former og lage store kontraster mellom spilleområdene og de urørte områdene utenfor.

2.03 Spillestrategi og spilleopplevelse

Det er enkelt å lage en vanskelig golfbane, men for å lage en god strategisk golfbane som oppfattes som "fun to play" for alle kategorier spillere, kreves der kunnskap og erfaring. Hver runde skal oppleves annerledes enn den forrige, samtidig som hvert hull skal kunne spilles i henhold til hver enkelt spillers ferdighetsnivå.

Mange tror at fairwayene må være smale og roughen slippes opp tett inntil disse for at banen skal være utfordrende. Golfbaner med smale fairways er endimensjonale, det er kun "midt i" som er riktig, alt annet er feil og fører til "straff". Golf er en fritidsaktivitet der man ønsker opplevelser og utfordringer, ikke straff.

Ved å øke fairway-bredden drastisk, lage nye bunkre og forme konturene i landingsområdene, gir det alle spillere flere valg fra teestedet, alt etter ferdighetsnivå,

dagsform, ballrull på grunn av regn eller tørke, og ikke minst vind (styrke og retning) den aktuelle dagen.

Ved å legge seg tett inntil hindringene (som regel bunkre), har man oftest den beste

innspillsretning mot greenen og best forutsetning for å score bra, men risikoen for å mislykkes (havne i bunker) er høy. Alternativt kan man tenke sikkerhet og legge seg langt fra hinderet, men dette kan gjøre at man i mange tilfeller ikke kan sikte direkte mot flagget på innspillet.

Også rundt greenene utvides det kortklipte området. Dette tar bort frustrasjonen ved å ikke finne ballen, samtidig som valgmulighetene for type slag etter at man har bommet på greenen øker. Fra rough kan man kun

slå en høy pitch med sandwedge, mens man fra kortklipt gress kan putte, rulle en lav chip, stusse en halvhøy chip i greenkanten eller slå en høy lob. Mange har spilt i Skottland og opplevd at det går an å putte fra langt ute på fairway. Det er et ønske at spillere på Solastranden Golfbane skal også ha denne muligheten.

3. Masterplandokumentet

3.01 Hovedplanen

Hovedplanen er prosjektert på Ortofoto (Flyfoto), sist oppdatert i 2015. På hvert hull blir det inntegnet alle tiltak og elementer som foreslås forandret, utbedret eller tillagt. Disse er påført et nummer.

3.02 Delplaner/ Hullplaner

Hver Delplan er i utgangspunktet et utsnitt av Hovedplanen som viser hvert enkelt golfhull. I tillegg til tegningen av selve golfhullet, er der en nummerert tekstdel som beskriver hva som skal utføres. Når Hovedplanen blir revidert, blir den tegnede delen av Delplanene revidert tilsvarende.

3.03 Drenering

Tørre spilleområder er en av de viktigste kriteriene for at golfspillere skal oppleve en golfbane som god.

Solastranden Golfbane er kjent som en tørr bane og får derfor mange besøkende fra distriktet, spesielt på vinterhalvåret. Etter perioder med nye nedbør samler det seg noen ganger dammer på fairwayene og rundt greenene. Etter kort tid med opphold forsvinner disse. Noe er blitt gjort for å prøve å få vekk vannet raskere, blant annet tett i tett med lavpunkter og sluker i noen områder. Disse områdene er ikke vakre og de er ikke så kjekke å slå fra. Det er et ønske om å begrense antall sluker.

De fleste planlagte prosjektene i **Masterplan 2021** inneholder en eller annen form for forbedring av banens dreneringssystem. Hovedmetoden er å forme terrenget for å kunne lede vannet til sluker plassert i lavpunkter eller til åpne bekker. Disse arbeidene betinger ofte inngrep med et noe "rotete" uttrykk og svarte partier i anleggsperioden. Derfor blir de største arbeidene fordelt over flere år for ikke å ødelegge for mye av medlemmenes opplevelse av banen. Eksisterende områder med sluker tette i tett vil bli innlemmet i de større dreneringsprosjektene. Det vil også bli forsøkt å forbedre dreneringen med konvensjonell jordbruksdrenering.

3.04 Bunkre

Utformingen av bunkre er noe av det som bestemmer banens karakter og estetiske opplevelse. På Solastranden Golfbane ble det bygget bunkre som var tilnærmet like i uttrykk og kvalitet. Noen av de nyere bunkrene er helt annerledes. Det er et mål at samtlige bunkre skal gjennomgås og noen av dem utbedres for å passe inn banens arkitektur. Banen er flat, og for at bunkrene skal være synlige, må den fremre delen heves. Bunkrene skal ikke skjæres jevnt med motorskjærer. Kantene skal være vedlikeholdt, men de skal fremstå som naturlige. Viktig er det at bunkeranten på toppen av bunkerens front ikke må kuttes på øverste nivå men heller «brettes» slakt ned mot sanden.

Plassering av bunkre er arkitektens viktigste redskap ved siden av terrengforming og greenkonturer til å definere hullets strategi og alternative spillevalg. Hvis man klarer å plassere seg nær bunkrene får man en fordel ved at man har et lettere innspill til

greenen, "risk and reward". Hvis valg av spilleretning fra teestedet skal være et reelt valg, må man vite at "å bite over mer enn man kan svelge" vil føre til mulighet for et ekstra slag. Dette tas hensyn til i nye prosjekter ved valg av riktig bunkerdybde og kanthøyde i bunkerens forkant. Et annet moment er også at gresset mot fairwayen skal nå klippes i fairwayhøyde for å sørge for at baller som er på vei inn i bunkeren ikke stoppes av høyt gress. Også på forsiden av bunkrene skal det klippes i fairwayhøyde for at de som tar sjansen

å slå over bunkeren også får rull på tørt fairwaygress. På Masterplanen er det anført noen nye bunkre. Disse er for å gjøre spillet til de langtstående mer utfordrende og interessant. Noen bunkre er valgt å fjernes. Dette på grunn av at de aldri er i spill eller at det bare er mindre gode spiller som havner i dem.

3.05 Greener

Greenene på Solastranden Golfbane er små. Dette betyr at foregreen, spesielt ut mot fairway, må ha god kvalitet slik at det er mulig å rulle ballen inn på greenen.

Mange av tiltakene i **Masterplan 2021** dreier seg om drenering og terrengforming av foregreener.

Greenenes tekniske kvalitet er absolutt det viktigste for at golfspillerne skal oppleve banen som god. Uansett banens strategiske og spillemessige kvalitet eller flotte naturopplevelser, hvis greenene ikke er bra, vil banen aldri bli høyt verdsatt.

En myte er at man kan sette likhetstegn mellom raske greener og gode greener. Nyere omfattende internasjonale undersøkelser viser at spillerne foretrekker jevne greener som gir god ballrull mer enn superraske.

Vårt klima gjør at greenkvaliteten kan variere noe, spesielt om våren og høsten, men

greenkeeperne bruker sin egen og all tilgjengelig kunnskap samt store ressurser for å opprettholde god greenkvalitet gjennom hele sesongen.

Solastranden Golfbanes greener er blant de absolutt beste greenene i vårt område. Med tanke på størrelse og antall dager med spill i året, er dette meget tilfredsstillende og har mye å si for det høye antall greenfeebesøkende, spesielt i vinterhalvåret.

Greener varer ikke evig. I løpet av 15 til 20 år må det vurderes å skifte gressdekke.

I **Masterplan 2021** er det angitt forslag om ombygging av selve greenen på hull 11 og greenområdet på Hull 15. Disse greenene er til tider bløte og våte.

3.06 Teesteder

De fleste teestedene er små. På de mest utsatte hullene foreslås det utvidelse av teeflatene samtidig som mange teesteder planeres og oppgraderes mht. gresskvalitet.

Teeflatene vil nå bli klippet som rektangler. Helningen vil bli klippet som semirough hvis teestedet ligger utenfor fairway og som fairway hvis de ligger i selve fairwayen.

Rundt noen teesteder vil dreneringsarbeidene fortsette, og på oppstillingsområdene ved teestedene gruses det etter behov.

3.07 Veier og stier

Det er alltid vanskelig å avgjøre hvor "fine" veiene og stiene skal være. Grusveier får gjerne et naturlig uttrykk. Grusen som brukes i dag er tilfredsstillende for denne banens naturlige karakter. Langs noen partier vil det bli drenert langs yttersidene.

3.08 Bekker og dammer

Når man tenker på **bekker**, ser man for seg en strøm av rennende klart vann med steiner eller gresskledd skråninger. Bekkene på Solastranden Golfbane er først og fremst nødvendige åpne reservoarer for bortledning av drensvann. I de fleste bekkene vil vannet være synlig kun i nedbørsperioder. Det viktigste ved utformingen av bekker, er å sørge for at traseene er naturlig buktende,

Banemannskap og arkitekt vil se på etablering av nye bekker i nye traseer for å øke reservoarene. Disse vil bli planlagt nøye utifra banens spillestrategi hvis de kommer i berøring med spillefeltene.

De små tjernene rundt greenene holder godt på vannet, og med de utplantede vannvekstene er de et flott innslag, både estetisk og som et strategisk element i golfspillet.

Både bekkene og tjernene vil bli rensket regelmessig.

3.09 Trær og annen vegetasjon

Store trær skaper skyggepartier og tette skogsområder hindrer luftsirkulasjon. Dette medfører dårligere kvalitet på golfgress. Det største problemet med dette er på Hull 15. De høyeste trærne står på naboeiendommen. Det vil bli forsøkt å få fjernet noen av disse trærne.

Lave trekker og busker er plantet av grunneierne som vindskjerming. Disse er det tatt hensyn til da banen ble planlagt og bygget. Det foreslås at flest mulig av denne vegetasjonen beholdes som et minne av hvordan området var før.

Det er ikke ønske om å plante flere trær. Golfbanens åpne «links»-arkitektur skal beholdes.

3.10 Vanningsanlegg

Uten rent vann er det umulig å lage godt golfgress. Klubbens vannreservoar er kanalen som blant annet renner bak Green 16 og Green 4 og videre ut til Nordsjøen. Pumpehuset er ved Nordsjøvegen.

3.11 Klippemønster

En god, strategisk golfbane preges av store arealer med kortklipt gress, det vil si brede fairwayer og ofte fairwayklippehøyde både på siden av og bak greenene. På flere hull

er dette arbeidet med nytt naturlig klippemønster igangsatt og er også prioritert på **Masterplan 2021**. I stedet for "bølgende" konturoverganger fra fairway til semirough, blir fairwayene utvidet og klippet naturlig ifølge terrengets former og avslutninger mot naturen utenfor. Dette gir et helt nytt inntrykk når man ser utover hullet fra teestedet. Man ser hele hullet som en enhet, istedenfor tidligere der formklippingen var så synlig at det tok bort mye av de andre landskaps-elementene.

For å fortsette å heve den strategiske kvaliteten enda noen hakk, er det i **Masterplan 2021** prioritert å sørge for at flere hull får bredere fairway. Dette gir flere muligheter for plassering av ballen fra teestedet for å gi bedre innspillsvinkel mot greenen. For å gjennomføre dette samtidig som banen skal være mer interessant å spille og spilleopplevelsen høynes, må det plasseres flere hindre i form av terrengkonturer og bunkre og større kortklippede flater rundt greenene. Større fairwayareal over hele banen gir også hurtigere spill, færre mistede baller og dermed fornøyde medlemmer. Man ser også fairwayene utvides i de områder som

mindre gode golfspillere oftest havner («kort slice»). Denne kategori spillere skal kunne spille en golfrunde uten å måtte lete etter baller hele tiden.

På Solastranden Golfbane er der områder med høy uklippet rough. Disse områdene er en del av golfbanens typiske karakter, spesielt i de deler av året der roughen er gul og «vaiende» i vinden. I de fleste tilfeller er roughområdene beholdt hvor de ikke er i spill, men der er allikevel steder som er typiske for leting etter baller. Det foreslås å dele opp noen av disse områdene slik at det blir en kombinasjon av rough og semirough. Dette kan gjøre leting etter baller lettere samtidig som banens unike uttrykk beholdes.

3.12 Bidragsytere

Masterplan 2021 for Solastranden Golfbane er utviklet av:

Bjørn Kenneth Sele, Course Manager Sola Golfklubb

Frode Halvorsen, Head Greenkeeper Solastranden Golfbane

Svein Drange Olsnes, Golf Course Architect EIGCA